voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 1 maart 2022

Onderwerp	Hoogwaterbeschermingsprogramma Stadsdijken: uitvoering meekoppelkansen
Versienummer	V0.3

Portefeuillehouder	E. Anker
Informant	R.P.H. IJsselsteijn
Afdeling	Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon	038 498 2699
Email	R.IJsselsteijn@zwolle.nl
Bijlagen	1 Impressie Zwartewaterboulevard 2 Impressie Struinpad Holtenbroek 3 Impressie Industrieweg

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1 Het besluit van het college om in te stemmen met:

- de realisatie van de meekoppelkans Zwartewaterboulevard;
- de realisatie van de meekoppelkans struinpad Holtenbroek;
- een herinrichtingsplan op te stellen voor de Industrieweg.

2 De wijze waarop in het Definitief Ontwerp van het waterschap de aandachtspunten die door de raad zijn aangegeven zijn verwerkt.

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het waterschap Drents Overijsselse Delta werkt aan het versterken van de dijken rond Zwolle. Met financiering uit het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) wordt langs drie verschillende rivieren een dijkversterkingsproject voorbereid: aan de Holtenbroekzijde langs het Zwarte Water (Stadsdijken), langs de IJssel (IJsselwerken) en langs de Vecht (Veilige Vecht).
Stadsdijken is van die drie projecten het verst gevorderd. Na een voorkeursalternatief en een voorlopig ontwerp heeft het waterschap in oktober 2021 het Definitief Ontwerp (DO) opgeleverd. Na het DO volgt nog een Uitvoeringsontwerp. Vanaf 2022 wordt de dijkversterking uitgevoerd. Dat duurt tot en met 2024.

In het DO zijn ook meekoppelkansen opgenomen die op verzoek en voor rekening van de gemeente (kunnen) worden uitgevoerd. De gemeente en het waterschap hebben daartoe in 2019 een samenwerkingsovereenkomst opgesteld. Die meekoppelkansen zijn de aanleg van een wandelpromenade langs het water nabij de Hofvlietbrug (Zwartewaterboulevard) en de aanleg van een struinpad door de uiterwaard bij Holtenbroek.
Tijdens het opstellen van het DO is geconstateerd dat herinrichting van de Industrieweg, inclusief wijziging van het kruispunt Obrechtstraat/Klooienberglaan een grote kans oplevert.

Het college heeft ingestemd met de meekoppelkansen en het waterschap verzocht medewerking te verlenen aan de herinrichting van de Industrieweg.

Kernboodschap
In het Definitief Ontwerp heeft het waterschap het eerder opgestelde voorkeursalternatief en voorlopig ontwerp verder uitgewerkt. Het waterschap heeft daarbij uitgebreid en goed vooroverleg gehad met alle betrokkenen. Er is daarom veel draagvlak bij alle partijen.
Specifiek voor Holtenbroek heeft het waterschap Travers opdracht gegeven om wensen vanuit de bewoners te onderzoeken. Een aantal wensen is gehonoreerd. Zo worden diverse paden beter op elkaar en de dijk aangesloten. Nabij de Klooienberg wordt een dijkglijbaan aangelegd, en op de dijk een dijktribune.

De gemeente heeft twee meekoppelkansen geformuleerd: de aanleg van een wandelpad Zwartewaterboulevard (bijlage 1) en een struinpad door uiterwaarden Holtenbroek (bijlage 2). Het college heeft ingestemd met de realisatie van deze meekoppelkansen.
Daarnaast heeft het college het waterschap verzocht samen te werken met de herinricht van de Industrieweg.

In het Definitief Ontwerp is een aantal onderwerpen uitgewerkt waar uw raad in het verleden aandacht voor heeft gevraagd, zoals behoud van waardevolle bomen, aanleg natuurvriendelijke oevers en fauna uittreedplaatsen. In de onderstaande toelichting worden deze onderwerpen nader uitgewerkt.

Toelichting
Meekoppelkansen
In februari 2019 hebben de gemeente en het waterschap een samenwerkingsovereenkomst gesloten over drie meekoppelkansen die bij de dijkversterkingswerkzaamheden zouden kunnen worden

meegenomen. De derde meekoppelkans (fietspad langs het Scania-terrein) is vervallen. In het Definitief Ontwerp is wel rekening gehouden met de mogelijkheid dat het fietspad later gerealiseerd kan worden.
Het waterschap heeft voor deze meekoppelkansen een ontwerp en een begroting opgesteld. Bij de beoordeling van het DO is geconstateerd dat het ontwerp voldoet aan de door de gemeente gestelde eisen van materiaalgebruik en toegankelijkheid.

De aanleg van het wandelpad Zwartewaterboulevard is de eerste stap naar de realisatie van een boulevard langs het water. Het pad loopt van de Hofvlietbrug tot aan de A28. In de toekomst is het de bedoeling de boulevard door te trekken. De boulevard wordt met een flauwe helling aangesloten op de brandgang naast het parkeerterrein en verbonden met de Burgemeester Roelenweg. Met de eigenaar en de huurders van dit pand wordt overleg gevoerd om het bestaande parkeerterrein te vergroenen en te verduurzamen.

Het struinpad Holtenbroek sluit aan op het bestaande netwerk van paden, loopt van de Margriethaven tot en met de Twistvliettoren en loopt langs de nieuwe dijktribune en dijkglijbaan. De aanleg van dit pad is een breed gekoesterde wens vanuit de buurt.

Industrieweg
Door de werkzaamheden aan de dijk ontstaat een nieuwe kans om ook de Industrieweg op te knappen en om te vormen naar een fietsstraat. Dit biedt ook de mogelijkheid om de route en de kruising met de Obrechtstraat/Klooienberglaan en de kruising met de Willaertstraat veiliger, overzichtelijker en comfortabeler te maken. Het veiliger maken is een wens die door diverse omwonenden regelmatig genoemd wordt.
Door de aanpassing van de kruising met de Obrechtstraat en Klooienberglaan kan ook de ontsluiting van het nieuwe plan Zwartewaterzone worden aangepast. In de door de raad vastgestelde Visie op de Zwartewaterzone is het verplaatsen van de ontsluiting ook als te onderzoeken optie genoemd. Het voordeel is dat motorvoertuigen rechtstreeks van de Obrechtstraat het terrein op kunnen rijden. In de huidige situatie moeten motorvoertuigen eerst via de Industrieweg rijden.

De eigenaar van de scheepswerf en skischool heeft zorgen of zijn bedrijf ook in toekomst bereikbaar blijft voor bezoekers en leveranciers met grote vrachtwagens. Bij het ontwerp van de Industrieweg wordt rekening gehouden met dezelfde bereikbaarheid van het bedrijf als nu. Een fietsstraat legt geen beperkingen op aan het gebruik door vrachtverkeer.

Door de herinrichting uit te voeren in samenhang met het dijkversterkingsprogramma, wordt werk met werk gemaakt. Het waterschap moet voor het verplaatsen van de coupures (een afsluitbaar gat in de dijk) een formele procedure volgen, die nu kan worden meegenomen in de lopende procedures.

Bomen
Het waterschap gaat zeer zorgvuldig om met de bomen in het project. Zo heeft het waterschap na onderzoek kunnen toezeggen dat de monumentale bomen bij de Klooienberg behouden kunnen worden. Deze toezegging is eerder met uw gemeenteraad gedeeld. Toch moet ook een fors aantal bomen verdwijnen. Het waterschap heeft een uitgebreide analyse van de bomen gedaan. Ook is er de met betrokken particuliere terreineigenaren overleg geweest. Voor de bomen die moeten verdwijnen is een compensatieplan gemaakt. We weten inmiddels dat er ca. 210 bomen moeten wijken voor het gehele project. Volgens de bomenverordening moeten 127 van deze bomen worden gecompenseerd.

Voor deze 127 bomen is al in het Definitief Ontwerp een plek ter compensatie gevonden. 25 Bomen zijn inmiddels elders in Holtenbroek geplant nabij de flats van de Palestrinalaan. Naast de bomencompensatie worden er op diverse locaties andere groenstructuren als hagen en bosplantsoen met Heesters aangebracht.

Natuurvriendelijke oevers

Vanuit de Kaderrichtlijn Water- en het Natura 2000-programma worden langs het Zwarte Water verschillende natuurherstelmaatregelen uitgevoerd. In de uiterwaarde Holterbroekerdijk wordt een 600 meter lange slenk met tweezijdig natuurvriendelijke oevers gerealiseerd. Daarnaast worden natte laagtes gecreëerd voor moeras-en rietvogels en wordt struweel gehandhaafd voor het ree en kleine zoogdieren. Verder naar het noorden worden in de Buitenlanden Langenholte twee slenken met natuurvriendelijke oevers aangelegd met een gezamenlijke lengte van bijna 2 kilometer om de biodiversiteit te bevorderen. De uitvoering van deze werkzaamheden is afgestemd met en worden ongeveer op hetzelfde moment uitgevoerd als het HWBP. In het kader van het HWBP is er daarom geen noodzaak om aanvullend natuurvriendelijke oevers aan te leggen langs het Zwarte Water.
Aan het door de gemeenteraad ingediende verzoek wordt daarmee voldoende voldaan.

Fauna Uittreedplaatsen

De gemeenteraad heeft het college verzocht samen met het waterschap en Rijkswaterstaat te onderzoeken of Fauna Uittreedplaatsen (FUP) aangelegd kunnen worden voor zwemmende reeën. Via een Fauna Uittreedplaats kunnen te water geraakte dieren weer op de oever klimmen. Uit onderzoek blijkt dat te water geraakte dieren gericht op opgaande beplanting afzwemmen[1]. Om een FUP goed te laten functioneren is dus de aanwezigheid van groen vereist. Daarnaast dient men de FUP's aan te brengen op locaties waar een verhoogde kans bestaat op het te water raken van dieren zoals bestaande wildwissels[2].

Er is overleg gevoerd met de ecologen van Rijkswaterstaat en het Waterschap. Rijkwaterstaat geeft aan geen FUP's aan te brengen in stedelijke omgeving. Enerzijds omdat daar nauwelijks slachtoffers te verwachten zijn, maar ook omdat voorkomen moet worden dat dieren op industrieterreinen gaan uittreden met alle mogelijke ellende voor de dieren zelf. In het overleg is door alle partijen geconcludeerd dat de aanleg van FUP's langs de stedelijke kade langs het Zwarte Water niet doelmatig is. Het bedrijventerrein Voorst is te verstedelijkt om geschikt leefgebied te vormen voor het ree. Over het algemeen mijden reeën elke vorm van verstedelijking. Indien een ree toch in dit gebied terechtkomt en gebruikt maakt van de FUP loopt het dier op een bedrijventerrein/parkeerterrein, wat gevaarlijke situaties op kan leveren voor zowel het verkeer als het dier. Daarnaast is er geen sprake van een wildwissel maar komen de dieren incidenteel in de problemen.

Op advies van RWS en WDOD hebben we geconstateerd dat het niet verstandig is een FUP te realiseren. Wel zullen we in de toekomst monitoren of er nog reeën in dit gebied in problemen komen.

[1] Oord, J.G., 1995. Handreiking maatregelen voor de fauna langs weg en water. Dienst Wegen Waterbouwkunde en de Dienst Landinrichting en Beheer Landbouwgronden, Delft

[2] MJPO, 2013. Leidraad Faunavoorzieningen bij Infrastructuur 2013, bijlagen. Opdrachtgever Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Prorail. Gepubliceerd:03 juni 2013

Financiën
Bij de PPN 2020 (voorjaar 2019) zijn middelen beschikbaar gesteld voor ontwerp en realisatie van de meekoppelkansen Stadsdijken:

- € 30.000 voor de uitvoering meekoppelkans wandelboulevard.
- € 115.000 voor ontwerp en begeleiding bij de uitvoering
- € 37.200 restant budget van voorgaande jaren..

In totaal is dus nog € 182.200 beschikbaar
De kostenraming voor de meekoppelkansen bedraagt:

- € 29.500 reeds gemaakte ontwerpkosten waterschap
- € 43.799,86 voor de wandelboulevard.
- € 64.800,83 voor het struinpad:
- € 138.100,69 totaal.

Het resterende budget kan dan worden ingezet voor begeleiding van het ontwerp en de uitvoering.

Voor het ontwerp van de Industrieweg (geraamde kosten € 350.000) is nog geen dekking. Hiervoor zal in de eerste Berap een voorstel worden gedaan, waar het voorstel met andere voorstellen kan worden afgewogen.

Communicatie
De meekoppelkansen worden uitgevoerd in het kader van het hoogwaterbeschermingsproject. Het waterschap heeft de afgelopen jaren alle belanghebbenden en omwonenden uitgebreid betrokken en geconsulteerd. Met name het struinpad Holtenbroek is een uitdrukkelijke wens van veel bewoners van Holtenbroek.

Met het ontwerp van de Industrieweg heeft de gemeente overleg gevoerd met aanliggende bedrijven en vertegenwoordigers van bewoners. Voor het ontwerp is veel draagvlak, met uitzondering van het bedrijf van Leenman

Vervolg
Het waterschap wordt schriftelijk geïnformeerd over de instemming van het college met de uitvoering van de meekoppelkansen. Het waterschap wordt verzocht met de gemeente samen te werken aan de herinrichting van de Industrieweg. Dit houdt onder andere in dat het waterschap de verplaatsing van de coupures meeneemt in het Definitief Ontwerp en uitvoeringsontwerp voor het HWBP en de daarvoor benodigde vergunningen aanvraagt.
Het ontwerp van de Industrieweg wordt door de gemeente opgepakt. Over de uitvoering worden nog nadere afspraken met het waterschap gemaakt.
De datum van uitvoering is op dit moment nog niet bekend.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 1 maart 2022

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer